

Lausunto toimitetaan sähköpostilla:
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: VM lausuntopyyntö VM/504/03.01.00/2017

LAUSUNTO MAAKUNTIEN RAHOITUSTA KOSKEVAN LAKILUONNOKSEN (HE15/2017) TÄYDENTÄMISEKSI

Yleistä

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoja hallituksen esityksestä eduskunnalle maakuntien perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen uudistusta koskeaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2017) täydentämisestä. Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi maakuntien rahoituksesta 02.03.2017 annettua lakiehdotusta siten, että maakuntien rahoitusjärjestelmää voitaisiin käsitellä kokonaisuutena kaikkien maakunnan vastuulle siirtyvien tehtävien rahoituksen osalta. Lakimuutokset astuisivat voimaan 01.01.2019.

Lakimuutoksen keskeinen sisältö ja Suomen metsäkeskuksen kommentit

Esityksen laskennallisten kustannusten määräytymisperuste-ehdotusten lähtökohtana on ollut jo valmistellun rahoituslakiehdotuksen sääntelytapaa noudattaen yksinkertainen, maakuntatasolla eri puolilla maata maakuntien toiminnan kustannusten keskeiset perusteet kattava malli. Maakunnan muiden tehtävien rahoituksen tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi rahoituslakiehdotukseen lisättäisiin uusina määräytymistekijöinä kasvupalvelua ja maatalousyrittäjien lomitusta kuvaavat kertoimet sekä maakunnan muiden tehtävien asukastiheyskerroin. Lisäksi asukasperusteisen rahoituksen painoa kasvatettaisiin. Rahoituslakiehdotukseen sisältyy myös säännös varainhoitovuoden arvioidun kustannustason muutoksen huomioon ottamisesta.

Lakimuutoksen mukaan valtion rahoitus maakunnille olisi pääosin yleiskatteellista. Tällöin maakunta päättäisi rahoituksen käytöstä ja kohdentamisesta toimivaltansa rajoissa. Vuonna 2016 päätetyn julkisen talouden suunnitelman mukaan näiden tehtävien rahoituksen taso alenee selvästi vuoteen 2019 mennessä. Maakuntien rahoituksen perustuessa pääosin valtionrahoitukseen kustannustason muutos otettaisiin osittain huomioon rahoituksen mitoituksessa.

SMK: Valtion on taattava maakunnille riittävät taloudelliset edellytykset hoitaa niille osoitetut tehtävät. Hallitusohjelman biotalouden tavoitteet ja metsäbiotalouden voimakas kasvu edellyttävät toimivaa tieverkostoa kaikilla tasoilla. Rahoitusmallin on turvattava panostukset tiestön kuntoon, jotta näkyvissä oleva kasvu on mahdollinen.

Yleiskatteiselta momentilta kullekin maakunnalle osoitettava rahoitus muodostaa yhden kokonaisuuden, jonka puitteissa maakunta hoitaa sille lainsäädännöllä osoitetut tehtävät. Tehtävien tulokselliseksi hoitamiseksi tarvitaan osassa tehtävistä maakuntien yhteistyötä ja keskittämISRatkaisuja. Maakunnat voivat uuden järjestelmän ja lainsäädännön puitteissa sopia tarvittavista keskittämisisistä joustavasti keskenään.

SMK: Yhteistyöstä sopiminen tulisi aloittaa maakunnallisen valmistelun rinnalla naapurimaakuntien ja myös sidosryhmien kanssa välittömästi. Maakunnan tehtävänalaaan kuuluvat palvelut tulee olla saatavilla kaikissa maakunnissa ja maakuntakeskuksissa.

Aluekehityksen yhteistyön optimointi osana maakuntien talouden hallintaa

Nykyisten maakuntien, ELY-keskusten ja Metsäkeskuksen yhteistyö on ollut alueilla aktiivista ja toimivaa. Metsäkeskus on osallistunut alueilla aktiivisesti esim. maakuntastrategioiden ja -ohjelmien valmistamiseen sekä kehittämishanketoimintaan. Metsäkeskuslain pohjalta toimivat alueelliset metsäneuvostot ovat laatineet vuonna 2015 alueelliset metsäohjelmat laajassa yhteistyössä metsiä monipuolisesti hyödyntävien tahojen kanssa jaksolle 2016-2020. Samassa yhteydessä laadittiin alueille myös luonnonhoidon toteutusohjelmat.

SMK: Alueelliset metsäohjelmat ja metsäneuvostot muodostavat erinomaisen työkalun myös jatkossa metsäbiotalouden tavoitteiden määrittelylle uusien maakuntien maakuntastrategioissa ja -ohjelmissa osana aluekehityksen yhteistyön optimointia ja valtion resurssien tehokasta käyttöä. Tästä yhteistyöstä sopiminen tulisi aloittaa muun valmistelun rinnalla.

Lahdessa 13.4.2017

Anna Rakemaa
metsäjohtaja
johtajan sijainen